

Protokół

40. posiedzenia, II. sesyi, VIII peryodu Sejnu galicyjskiego z dnia 27. października 1905.

Początek o godzinie 10 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 129.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś, c. k. Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej p. Edwin Płażek i c. k. inspektor szkolny krajowy p. Ludomił German.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 38-go posiedzenia nważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 39-go posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Izba udziela bez rozprawy urlopu p. Lipińskiemu na czas nieograniczony.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 27. października 1905 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej Ls. 3289—3311, 3315—3320, 3342, 3343, 3344—3346, 3348, 3350, 3353, 3355—3358, 3360, 3361, 3363 do 3369, 3373, 3374, 3376, 3380, 3393, 3396, 3398—3400. 3403, 3405—3409, 3411.

Komisji szkolnej Ls. 3312—3314, 3340, 3341, 3347, 3349, 3359, 3377, 3379, 3402 3412.

Komisji gminnej Ls. 3357, 3389.

Komisji petycyjnej Ls. 3395, 3401.

Komisji administracyjnej Ls. 3371, 3382, 3384, 3386, 3388, 3391, 3392, 3410, 3413.

Komisji prawniczej Ls. 3354, 3394.

Komisji gospodarstwa krajowego Ls. 3375.

Komisji drogowej Ls. 3351, 3385, 3390, 3397.

Komisji kolejowej Ls. 3370.

Komisji przemysłowej Ls. 3352.

Komisji sanitarnej Ls. 3378, 3404.

Komisji wodnej Ls. 3362, 3372, 3381.

Komisji dla reform agrarnych Ls. 3383.

Po odczytaniu petycji Ls. 3397 gminy

Żurowej pow. Jasło o wybudowanie drogi przemawia p. Wesoliński, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 3408 Towarzystwa Eleuteryi w Krakowie o stałą roczną subwencję przemawia p. Śtapiński, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 3413 obszaru dworskiego Goleyszowa kolonii pow. mieleckiego o utworzenie samostnej gminy administracyjnej, przemawia p. Krempa, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 3414 Komitetu budowy kościoła parafialnego w Sokółce, Marszałek udziela głosu p. Tyszkiewiczowi dla poparcia tej petycji.

P. Tyszkiewicz nieobecny w Izbie.

Po odczytaniu petycji Ls. 3415 Bursy polskiej im. Sobieskiego w Złoczowie o subwencję przemawia p. Obertyński, popierając tę petycję.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. Lubomirski czyta:

W n i o s e k

posła ks. Szpondra i towarzyszy w sprawie rozszerzenia biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym siłami technicznymi dla budowy kanalizacji i wodociągów i stworzenia osobnego funduszu na popieranie wspomnianej budowy.

Zważywszy, że działalność obecnie istniejącego biura melioracyjnego przy

Wydziale krajowym ogranicza się tylko na popieraniu ulepszeń w zakresie rolniczym, gdyż fundusz, jakim to biuro rozporządza, wyrażenie na ten cel jest przeznaczony;

zważywszy, że stosunki sanitarne po miastach, miasteczkach i wsiach są nader opłakane, szczególnie z braku dobrej, zdrowej wody i pod tym względem gruntowna zmiana jest konieczną;

zważywszy, że poprawa stosunków zdrowotnych przez kanalizację, wodociągi i budowanie studni o dobrej, zdrowej wodzie zwłaszcza po wsiach niezmiennie naprzód postąpi;

zważywszy, że bardzo wiele gmin mimo najlepszych chęci wyłącznie własnymi funduszami ulepszeń w stosunkach zdrowotnych przeprowadzić nie są w stanie, a Wydział krajowy z pomocą im pospieszać nie może, gdyż ani sił technicznych odpowiednio wykształconych, ani żadnego funduszu na ten cel przeznaczonego nie posiada, więc z tych powodów

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt rozszerzenia już istniejącego biura melioracyjnego w kierunku wzmocnienia tegoż biura siłami technicznymi dla budowy kanalizacji, wodociągów i studni po gminach wiejskich i stworzenia osobnego funduszu na popieranie wspomnianej budowy.

Lwów, dnia 27. października 1905.

Wnioskodawca:

Szponder w. r.

Potoczek, Szwed, Kramarczyk, Wesoliński, Wilczkiewicz, Śtapiński, Huryk, Bohaczewski, Barabasz, Skolyszewski, Krempa, F. Włodek, Bojko, Ostapczuk, Łazarski, Oleśnicki.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w razie czasowego zniesienia cła od ropy przez Rząd rosyjski zmienić obecnie obowiązującą dla ropy galicyjskiej lokalną taryfę c. k. kolei państwowych na wyjątkową taryfę II. (część II, zeszyt 2) do stacyi granicznych rosyjskich przez cały czas zawieszenia cła rosyjskiego.

We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Wnioskodawca:

Gorayski w. r.

Rozwadowski, Górski, Federowicz, Jędrzejowicz A., Truskolaski, Jaworski, Hupka, S. Jędrzejowicz, Obertyński, Sękowski, Bojko, Garapich, Bal, L. Cieński, Paygert, Piniński, Pawlikowski, Białoskórski, Witosławski, Buynowski, F. Włodek, Götz, Schätzel, Krempa, Brunicki, St. Tarnowski, Skołyszewski, Męciński, Agopsowicz, Głabiński, Stadnicki, Baworowski, Niezabitoski, A. Teodorowicz, T. Cieński, Trzeciński, Borkowski, Czartoryski, Kozłowski, A. Lubomirski, Stapiński, Jabłoński, Małachowski, Widt, Maryewski, Wurst, Michalowski, Łazarski, Schnell, Skrzyński.

I n t e r p e l a c y a

posła Krempe i towarzyszy do JW. Pana Komisarza rządowego w sprawie bezprawnie zatrzymanych pieniędzy Wojciecha Wrone z Niedźwiady przez c. k. Starostwo w Ropeczyczach.

Jeszcze w styczniu b. r. Wojciech Wrona, uzyskawszy od ojca swego Jana Wrone kwotę potrzebną na wyjazd do Ameryki, udał się w świat za zarobkiem. Niestety chciał, że został schwytany w Krakowie, pieniądze w kwocie 50 kor. i bilet kolejowy mu odebrano, odstawiono do Tarnowa, gdzie karę odsiedział. Pieniądze znajdują się w c. k. Starostwie w Ropeczyczach, jednakowoż mimo wszelkich starań, prób, telegramów do Namiestnictwa przez Wronę dokonywanych zwrotu

rzeczonych kwoty do dziś doczekać się nie może.

Naprowadzony fakt jest tem przykrejszy, iż podobnych wypadków jest bardzo u nas w kraju wiele, gdzie Starostowie zatrzymują pieniądze biedakom, którzy te pieniądze zapożyczają przeważnie u żydów, odpłacając wysokie procenta.

Zważywszy, iż podobne postępowanie Starostów w ogólności, a Starosty ropeczyckiego w szczególności jest nieuczciwe i podkopujące zaufanie ludu do rządu,

zapytują podpisani JW. Pana komisarza rządowego:

1) Czy Mu jest wiadomem o podobnem postępowaniu c. k. Starostwa w Ropeczyczach?

2) Co JW. Pan Komisarz rządowy uczynić zamyśla, aby podobnym wypadkom zapobiedz?

3) Czy nie uznaje za stosowne jak najspieszniej poczynić zarządzenia odpowiednie w tym kierunku, aby biedakowi czekającemu już prawie cały rok, pieniądze Starostwo ropeczyckie wypłaciło i bilet jazdy zwróciło.

We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Interpelant:

Fr. Krempa w. r.

Bojko, Stapiński, Skołyszewski, Kramarczyk, Szwed, Oleśnicki, Korol, Szponder, Bohaczewski, Mazikiewicz, F. Włodek, Effenowicz, Wesoliński, Stojalowski.

Sekretarz p. Mazikiewicz czyta:

W n i o s e k

posła ks. Bohaczewskiego i tow. w sprawie założenia państwowej szkoły realnej w Dolinie z językiem wykładowym ruskim.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby jak naj-

rychlej założył w Dolinie państwową szkołę realną z językiem wykładowym ruskim.

Wnioskodawca:

Bohaczewski w. r.

Oleśnicki, Mazikiewicz, Korol, Barabas, Staruch, Ostapczuk, Effenowicz, Stojałowski, Szajer, Glidziuk, Ochrymowicz, Huryk, Mogilnicki, Szeptycki, Czechowicz.

I n t e r p e l a c y a

posła Ostapczuka i tow. w sprawie niewypłacenia gminom powiatu zbaraskiego należitości od budowy państwowej drogi Tarnopol-Podwołoczyska i Tarnopol-Brody.

Wielu gminom zbaraskiego powiatu nie wypłacono dotychczas kwot, należących się im za roboty przy budowie państwowego bitego gościńca z Tarnopola do Podwołoczysk i z Tarnopola do Brodów, a wszystkie urgensy w tej sprawie, nie wyłączając kilkakrotnych interpelacyj w tej Wysokiej Izbie, pozostały dotychczas bezskutecznymi, chociaż wymienione drogi budowano jeszcze w latach 1854 do r. 1868. To postępowanie rządu jako zarządcy funduszu państwowego jest tem więcej dziwne, że rząd przyznał słuszność i płynność pretensyj odnośnych gmin, wydawszy rozporządzenie ministeryalne w tej sprawie z dnia 7. marca 1879 l. 63190, w którym zaznaczono, że należitości polikwidowane przez gminy zostaną im wypłacone. Pomimo tego jednak wypłata faktycznie dotychczas nie nastąpiła, a c. k. Starostwo w Tarnopolu rezolucją z dn. 27. grudnia 1888 l. 4157 usprawiedliwia niewypłacenie w ten sposób, że nie ma na razie pieniędzy na pokrycie dotyczących należitości.

Pretensye gmin są następujące: Z budowy przy drodze Tarnopol-Podwołoczyska: Gminie Czernichowce kwota 3.070 K 72 h

„ Dobromirka	„ 1.247 „ 60 „
„ Hołotyńce	„ 48 „ 84 „
„ Hołotki	„ 512 „ 76 „
„ Hrycowce	„ 7 „ 40 „
„ Huszczanki	„ 224 „ 14 „

Gminie Iwaszkowce	„ 123 K 02 h
„ Jacowce	„ 400 „ — „
„ Klimkowce	„ 218 „ 38 „
„ Kortyczowce	„ 100 „ — „
„ Łubianki wyż.	„ 800 „ — „
„ Kretowce	„ 261 „ 30 „
„ Kujdańce	„ 1.000 „ — „
„ Łubianki niż.	„ 10 „ 84 „
„ Łozówka	„ 710 „ 26 „
„ Medyń	„ 578 „ 60 „
„ Obodówka	„ 565 „ 28 „
„ Ochrymowce	„ 1.542 „ 56 „
„ Pieńkowce	„ 600 „ — „
„ Prosoowce	„ 338 „ 64 „
„ Skoryki	„ 499 „ 74 „
„ Stryjówka	„ 207 „ 20 „
„ Suchowce	„ 100 „ — „
„ Terpiłówka	„ 889 „ 46 „
„ Toki	„ 251 „ 58 „
„ Wałachówka	„ 242 „ 54 „
„ Worobijówka	„ 630 „ 28 „
„ Załuże	„ 330 „ 46 „
„ Zarudzie	„ 972 „ 40 „
„ Zbaraż stary	„ 100 „ — „

Z budowy przy szlaku Tarnopol-Brody: Gminie Berezowica mała kwota 1.141 K 52 h

„ Czumale	„ 1.014 „ 98 „
„ Dobrowody	„ 2.148 „ 48 „
„ Iwanczany	„ 268 „ 18 „
„ Kobyle	„ 1.039 „ 78 „
„ Kurniki	„ 905 „ 62 „
„ Netreba	„ 779 „ 06 „
„ Oprymowce	„ 797 „ 62 „

Ponieważ wymienione gminy są po największej części ubogie, a pretensye ich są już uznane i zupełnie uzasadnione — jak niemniej z uwagi, że chyba nie przystoi państwu krzywdzić włościan i liczyć na ich nieświadomość prawnej drogi lub zapomnienie,

podpisani zapytują Jego Ekscelencyę Pana Namiestnika, a względnie Wysoki Rząd, czem oni usprawiedliwią nieplacenie pretensyj gmin — a względnie jakich środków mają użyć pokrzywdzone gminy, ażeby przyjsć do należących się im pieniędzy.

Interpelant:

Dmytro Ostapczuk w. r.

zponder, Huryk, Barabasz, Staruch, Stapiński, Krempa, Bojko, Bohaczewski, F. Włodek, Szwed, Wilczkiewicz, Glidziuk, Skołyszewski, Potoczek, Korol, Oleśnicki.

Interpelacya

do c. k. Rządu.

Ludność ruska miasta Stryja jest na polu szkolnictwa ludowego w najwyższym stopniu upośledzona.

Stryj liczy wedle wyników ostatniej konskrypcyi ludności 23.545, a z tego przypada na ludność ruską 6.645. Szkół ludowych w Stryju jest siedm a mianowicie: 1) szkoła wydziałowa męska im. Adama Mickiewicza; 2) szkoła wydziałowa żeńska im. królowej Jadwigi; 3) szkoła 4-klas. męska na Łanach im. króla Sobieskiego; 4) szkoła 4-klas. żeńska na Łanach im. ces. Elżbiety; 5) szkoła 4-klas. męska im. Franciszka Józefa; 6) szkoła 4-klas. żeńska im. Jana Kochanowskiego i 7) szkoła 4-klas. żeńska im. Królowej Kingi. Oprócz tego jest nowo kreowana szkoła 2 klas. mieszana w osadzie Zapłatyn, należącej do gminy Stryja — lecz około 5 klm. od miasta Stryja oddalonej.

W szkołach tych jest w bieżącym roku szkolnym zapisanych uczniów, względnie uczennic narodowości ruskiej: w szkole 1) 168, w szkole 2) 83, w szkole 3) 225, w szkole 4) 163, w szkole 5) 139, w szkole 6) 109, w szkole 7) 135. Ogólna więc liczba wszystkich młodzieży szkolnej ruskiej narodowości w Stryju we wszystkich szkołach wynosi 952, a mianowicie 562 chłopców a 390 dziewcząt.

Pomimo tej wielkiej liczby ruskich dzieci niema w Stryju ani jednej szkoły z ruskim językiem wykładowym.

W r. 1897 około 200 rodziców ruskiej narodowości, mających dzieci w wieku szkolnym wniosło petycję do rady miasta Stryja o założenie jednej 4-klasowej szkoły męskiej i jednej 4-klas. żeńskiej z ruskim językiem wykładowym w Stryju.

Ta petycja nie była dopuszczona na porządek dzienny posiedzeń miasta Stryja a gdy interesowani urgowali tę sprawę w magistracie, dowiedzieli się, po kilku latach otrzymawszy odpowiedź, że petycja przypadkiem spaliła się!!!

W r. 1903 wniosło znówu około 200 ojców dzieci w wieku szkolnym narodowości ruskiej do Rady miasta Stryja przez magistrat petycję tej samej treści, a równocześnie drugą taką samą petycję do c. k. Rady szkolnej krajowej we Lwowie, w której wykazując swoje niesłychane pokrzywdzenie na polu szkolnictwa ludowego żądali interweneyi władz szkolnych dla usunięcia go.

Petycja do Rady miasta Stryja pozostała bez odpowiedzi i skutku i nie była zupełnie przez magistrat postawiona na porządek dzienny rady i wogóle jakkolwiek załatwiona.

Zważywszy, że jest niesłychaną rzeczą ażeby magistrat w taki sposób zachowywał się wobec żądania całych setek obywateli miasta;

zważywszy, że tyloletnie niezłatwienie podania takiej liczby obywateli miasta jest nie tylko najwyższem niedbalstwem ze strony tegoż magistratu — ale i świadomem naruszeniem jego obowiązków urzędowych;

zważywszy, że takie traktowanie całej ludności ruskiej miasta Stryja wywołać musi uprawdliwione rozgoryczenie tejże ludności i na stosunkach miasta i powiatu więcej niż 70 proc. ruskiego musi odbić się niekorzystnymi skutkami;

zważywszy, że Wysoki Wydział krajowy jako przełożona władza magistratu stryjskiego, jedynie powołanym jest i ma prawo zarządzeniem swoim usunąć tę anomalie — podpisani wzywają niniejszem Wysoki Wydział krajowy, ażeby jak najspieszniej pod najsurowszą odpowiedzialnością nakazał magistratowi miasta Stryja

petycję Rusinów tegoż miasta w r. 1903 wniesioną na porządku dziennym narad Rady miasta Stryja bezzwłocznie postawić i jej merytoryczne załatwienie spowodować.

Interpelant:
Oleśnicki w. r.

Andrzej Szeptycki, Konstanty Czechowicz, Mazikiewicz, Bohaczewski, Huryk, Ostapczuk, Starnch, Barabasz, Korol, Mogilnicki, Glidziuk, Szajer, Ochrymowicz, Effinowicz, Stojalowski.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia, interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Komisarz rządowy c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na interpelacje:

a) pp. Stapińskiego i towarzyszy z dnia 21. października 1904 w sprawie fundacyi śp. Karola Klobasy na rzecz szkoły ludowej w Zręcinie;

b) pp. Krempy i towarzyszy z dnia 28. października 1904 w sprawie postępowania nauczyciela ludowego w Nagoszynie;

c) pp. Krempy i towarzyszy z dnia 20. października 1904 w sprawie odpisania podatku osobisto-dochodowego Krywultowi w Komorowicach;

d) pp. Szpondra i towarzyszy z dnia 15. października 1905 w sprawie egzekucyi podatków zapłaconych;

e) pp. Bohaczewskiego i towarzyszy z dnia 11. listopada 1904 w sprawie stosunków szkolnych w Kniażolućce;

f) pp. Oleśnickiego i towarzyszy z dnia 12. listopada 1904 w sprawie stosunków szkolnych w Radzie szkolnej miejscowej w Oparach;

g) pp. Bohaczewskiego i towarzyszy z dnia 28. października 1904

w sprawie postępowania inspektora okręgowego Nowakowskiego;

h) pp. Oleśnickiego i towarzyszy z dnia 5. i 25. września 1903 w sprawie wyborów do Rady pow. w Drohobyczu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda o snízenie podatku domowo-klasowego od domów drewnianych o jednej izbie mieszkalnej.

Przemawia p. Szwed uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji podatkowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku pp. Vayhingera i Rayskiego z projektem ustawy zmieniającej §§. 3, 11 i 12 Statutu krajowego i ustawy zmieniającej ordynację wyborczą sejmową.

Przemawia p. Vayhinger, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do osobnej komisji z 18 członków złożonej.

Przemawia p. Stadnicki i wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Przemawia p. Skołyszewski i przyłącza się do wniosku p. Vayhingera, by tegoż wniosek przekazać osobnej komisji z 18 członków złożonej i wnosi o imienne głosowanie nad formalnymi wnioskami co do odesłania powyższego wniosku do komisji.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Stadnicki i wnosi, by w razie przekazania tego wniosku komisji administracyjnej powiększyć ją o 4 członków.

Przemawia p. Maryewski.

Przemawia p. Piniński.

Izba uchwala zamknięcie rozprawy formalnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia że do głosu zapisany jest p. Skołyszewski.

Przemawia zapisany do głosu p. Skołyszewski.

Marszałek wyjaśnia, że w myśl §. 72 regulaminu wniosek p. Skołyszewskiego, aby imiennie głosować nad sprawą formalną, t. j. nad odesłaniem wniosku p. Vayhingera do komisji — jest niedopuszczalnym, albowiem tylko w sprawach merytorycznych i na wniosek 30 posłów może odbywać się głosowanie imienne. Kwestya zaś obecna nie jest merytoryczną, lecz formalną, dlatego wniosku p. Skołyszewskiego nie podda do poparcia. Następnie wyjaśnia, że wniosek p. Stadnickiego jest poprawką do wniosku formalnego p. Vayhingera, który żąda odesłania swego wniosku do osobnej komisji dla reformy wyborczej, dlatego podda tę poprawkę nasamprzód pod głosowanie.

Izba uchwala 71 głosami przeciw 48 formalny wniosek p. Stadnickiego na przekazanie wniosku powyższego p. Vayhingera komisji administracyjnej, a następnie uchwala bez rozprawy dalszy wniosek formalny p. Stadnickiego, by powiększyć komisję administracyjną o 4 członków.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stapińskiego o polecenie Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt nowej ustawy łowieckiej.

Przemawia p. Stapiński uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że z kolei następuje obecnie:

Pierwsze czytanie wniosku p. Krempy z projektem ustawy znoszącej ustawę o ob-szarach dworskich.

Przemawia p. Krempa uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Wydziału krajowego jako komisji.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że wraca obecnie do poprzedniego punktu porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku pp. Skołyszewskiego i Maryewskiego w sprawie ob-walowania Wisły.

Przemawia p. Skołyszewski uzasadnia-jąc swój wniosek, a pod względem formal-nym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji wodnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wnioskach posła Stapińskiego z dnia 6. października 1904 Ls. 574 o zaprowadzenie bezpośrednich, powszechnych, równych, bez kuryi wyborów do Sejmu krajowego i po-sła Oleśnickiego z dnia 1. paźdz. 1904 Ls. 1801 w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.

Marszałek oznajmia, że zanim udzieli głosu p. sprawozdawcy, udziela głosu p. Stadnickiemu w sprawie porządku dziennego.

Przemawia p. Stadnicki zwracając się z prośbą do Marszałka, aby tę sprawę usunął z porządku dziennego obecnego po-siedzenia — i wnosi:

Izba uchwala usunięcie powyższego sprawozdania z porządku dziennego dzisiej-szego posiedzenia.

Przemawia p. Oleśnicki i sprzeciwia się wnioskowi p. Stadnickiego.

Przemawia p. Stapiński i sprzeciwia się wnioskowi p. Stadnickiego.

Przemawia p. Czartoryski i wnosi, aby komisya zdała sprawę w ciągu 14 dni od dziś o wnioskach pp. Vaybingera i Rayskiego w sprawie zmiany statutu kraj. i ordynacyi wyborczej sejmowej, oraz o wnioskach pp. Stapińskiego i Oleśnickiego objętych dzisiejszem sprawozdaniem komisji.

Marszałek oświadcza, że wniosek p. Czartoryskiego uważa za odrębny wniosek formalny.

Przemawia p. Głabiński.

Przemawia p. Piniński i stawia poprawkę do wniosku p. Czartoryskiego, a mianowicie, aby zamiast „14 dni“ zawartych we wniosku p. Czartoryskiego umieścić słowa: „w ciągu tej sesji“.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Czartoryski.

P. Piniński oświadcza, że cofa swą poprawkę, a zgadza się na wniosek formalny p. Czartoryskiego.

Marszałek odczytuje formalny wniosek p. Stadnickiego, który Izba uchwała, następnie uchwała wniosek formalny p. Czartoryskiego.

Marszałek wreszcie oznajmia, że przyjmuje do wiadomości życzenie p. Stadnickiego, by umieścić na porządku dziennym sprawę dziś usuniętą wraz ze sprawozdaniem komisji administracyjnej o wniosku pp. Vaybingera i Rayskiego w sprawie zmiany statutu kraj. i sejmowej ordynacyi wyborczej — i że do życzenia tego się zastosuje.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich za rok 1904/5.

Sprawozdawca p. Stanisław Tarnowski

uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej za rok 1903/1904 przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zakładał nowe szkoły średnie ze szczególnym względem na okolice, które ich najbardziej potrzebują.

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby oprócz zakładania nowych szkół średnich zastanowił się nad niezwykłym a jednostronnym napływem młodzieży do gimnazyów, i tak przez szybsze zakładanie szkół z kierunkiem praktycznym, jak przez inne uregulowanie uprawnień uczniów szkoły takie kończących, zapobiegł szkodliwym skutkom, jakie dla młodzieży kończącej uniwersytet mógłby wywołać nadmiar kandydatów na ograniczoną liczbę posad w zawodach wymagających studyów gimnazyalnych, względnie uniwersyteckich.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wyjaśnił powody, dla których wielokrotnie powtarzanych rezolucji Wysokiego Sejmu w przedmiocie przywrócenia nauki religii do egzaminów dojrzałości, zaprowadzenia w gimnazyach obowiązkowej nauki historii kraju rodzinnego, i ustanowienia lekarzy szkolnych nie tylko dotąd nie uwzględnił i w życie nie wprowadził, ale nawet nie dał na nie żadnej odpowiedzi.

V. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, żeby obmyśliła środki, któreby zapobiegały uczęszczaniu młodzieży szkolnej na przedstawienia teatralne dla niej niestosowne.

Znaczna liczba petycji, a mianowicie : Petycja L. 2.637 s. 1924 mieszkańców powiatu limanowskiego o założenie szkoły realnej w Limanowej.

Petycja miasta Nowego Sącza L. 2.803 s. 2.068 o założenie szkoły realnej tamże.

Petycyę obywateli gmin Zasania i Garbarzy o założenie gimnazjum na Zasaniu w Przemyśle L. 2.623 s. 1.910 i 90 petycyi o założenie gimnazjum z językiem wykładowym ruskim w Brzeżanach, 65 petycyi o założenie gimnazjum z językiem wykładowym ruskim w Samborze — załatwione są tem samem.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następujące rezolucye:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby:

1. jak najprędzej otworzył drugie gimnazjum we Lwowie z ruskim językiem wykładowym, a dopóki to nie nastąpi, podzielił teraźniejsze ruskie gimnazjum we Lwowie na zakład główny i filialny pod osobnym zarządcą i z osobnym stanem systemizowanych sił;

2. jak najprędzej przystąpił do budowy budynku na umieszczenie ruskiego gimnazjum we Lwowie;

3. w ruskim gimnazjum w Przemyśle otworzył jeszcze po jednej paralelnej klasie w klasach I., II., V. i VI. i postarał się o odpowiedni lokal na ich umieszczenie;

4. w ruskim gimnazjum w Kołomyi otworzył jedną klasę paralelną w klasie I. i postarał się o rozszerzenie budynku przez najem co najmniej czterech klas szkolnych i osobnej sali rysunkowej i gimnastycznej;

5. jak najprędzej załatwił wniesione z początkiem roku szkolnego 1905/6 prośby rodziców ruskich uczni gimnazjum w Brzeżanach, Stryju i Drohobyczu o zaprowadzenie klas paralelnych z ruskim językiem wykładowym;

6. w drodze przeniesienia nauczycieli zdolnych uczyć po rusku z polskich gimnazjów do ruskich uzupełnił brakujące

w tychże ruskich gimnazyach miejsca u-kwalifikowanych nauczycieli;

7. systemizowano w ruskich gimnazyach następujące nowe miejsca nauczycieli: w Tarnopolu jedno filologii klasycznej, jedno ruskiej mowy, jedno niemieckiej mowy, jedno historii i jedno matematyki; w Kołomyi jedno języka niemieckiego, jedno matematyki; w Przemyśle także jedno języka niemieckiego i jedno matematyki;

8. jak najprędzej zarządził nakład wy-czerpanych podręczników dla szkół średnich z językiem wykładowym ruskim, jak także wydanie nowego podręcznika psychologii i postarał się o ułożenie i wydanie słowników łacińsko-ruskiego i grecko-ruskiego;

9. ażeby dla przyszłego układu książek szkolnych dla ruskich szkół średnich utworzył nieustającą komisję przy Radzie szkolnej krajowej, złożoną z fachowych pedagogów ze wszystkich gałęzi nauk wchodzących w zakres planu naukowego szkół średnich;

10. ażeby powołał i stale utrzymywał przy Ministerstwie oświaty referenta dla ruskiego szkolnictwa z pomiędzy doświadczonych ruskich pedagogów, znających dokładnie stosunki i potrzeby ruskich szkół tak pod względem pedagogicznym, jak i dydaktycznym;

11. ażeby inspektorami dla ruskich szkół średnich ustanawiał tylko ludzi w ten sposób kwalifikowanych;

12. ażeby systemizował posady nauczycieli ruskiego języka w gimnazyach w Jarosławiu, Jaśle, Kołomyi w I. gimnazjum, we Lwowie IV., V. i VI. gimnazjum, w Sanoku, w I. gimnazjum w Przemyśle i w I. w Tarnopolu, w szkołach realnych w Jarosławiu, Lwowie, Tarnopolu, Stanisławowie i Śniatynie, i posady ruskich katechetów w gimnazyach w Jaśle, w I. w Kołomyi, w I. w Przemyśle i w szkołach

realnych w Jarosławiu, Lwowie, Stanisławowie i Śniatynie;

13. ażeby dla szkół średnich zachodniej Galicji, w których jest tylko mała ilość uczni gr. kat. obrządku, systemizować jedną posadę gr. kat. katechety, którzyby drogą objeżdżania poszczególnych gimnazjów zaspakajał potrzeby religijne tych uczni i obznajamiał ich z nauką gr. kat. obrządku;

14. ażeby, rozpisując konkurs na opró-

żnioną posadę nauki gr. kat. religii w gimnazjum III. we Lwowie, umieścić w konkursie zastrzeżenie, że wykład tej nauki ma być ruski.

Marszałek zamyka posiedzenie, oznaczając następne na dzień 28. października 1905 godzinę 10. przedpołudniem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 40 popołudniu.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.

Kazimierz Lubomirski w. r.